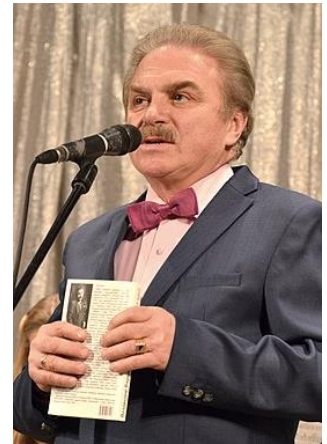

2. 06 – 70 років

Барна Володимир (2 червня 1953) – український поет, журналіст, громадський діяч, публіцист, літературознавець, перекладач. Член Національної спілки письменників України НСЖУ (1981) і НСПУ (1994). Дипломант обласної премії імені В. Вихруща (2003).

Народився Володимир Андійович в с-т Товсте Чортківського (до 2020 – Заліщицького) району Тернопільської області. Походить з родини лемків-переселенців.

Навчався в Товстенській середній школі, після закінчення якої вступив на факультет журналістики Львівського університету ім. І. Франка, який закінчив у 1975 році. Працював редактором Тернопільського обласного радіомовлення. Є автором багатьох передач на обласному і республіканському радіо. У радіопередачах часто висвітлював життя лемків-земляків, успіхи художніх колективів, досягнення митців, учених.

Громадська діяльність

Був обраний членом правління товариства «Лемківщина» у Львові, у 1990–1993 роках працював головою правління товариства у Тернополі. За його ініціативи 6–7 червня 1992 року в Тернополі відбувся Всеукраїнський конгрес лемків. У 1993–1996 роках був членом Управи Світової федерації лемків США.

З 1996 року був завідувачем західноукраїнської філії, з 1998 року – директором Бюро пропаганди художньої літератури Національної спілки письменників України.

З 2001 по 2005 рік – голова Тернопільської обласної організації НСПУ та член Ради Національної спілки письменників України.

Балотувався до обласної та міської рад.

У 2012 році В. Барна увійшов у Президію Ради НСПУ та був обраний відповідальним секретарем Національної спілки письменників України.

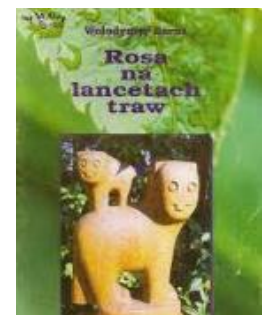
Літературна діяльність

Є автором численних віршів, статей, нарисів з лемківської тематики, статей у Тернопільському енциклопедичному словнику.

Друкувався в журналах «Київ», «Дзвін», «Дніпро», «Наше слово», місцевих газетах.

Автор збірок поезій:

- «В долонях Всесвіту» (1991),
- «Бескиди» (1992),
- «Пейзажі душі» (1994),
- «Моє Опілля» (1996),
- «Роса на списках трав» (1998),**

«Мелодія срібної ночі» (білоруською мовою, 1998),
«Сльоза в зіницях неба» (укр. мовою та есперанто,
2002),

«Янгол слова» (2002),

«Апокрифи неба» (2002),

«Сльоза в зіницях неба» (укр. мовою та есперанто,
2002),

«Храм вічності душі» (2008),

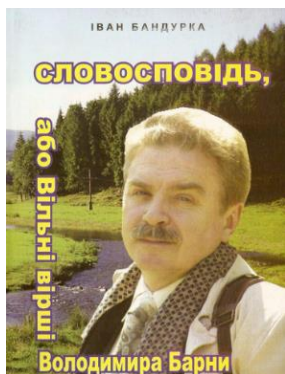
книжки нарисів «Лемківщина в серці моїм» (1992),

«Життя не по найждженій колії, або Богдан Андрушків – син козацької
землі» (2009) та інших.

Як редактор долучився до випуску більше 50 збірок та альманахів
письменників України, Польщі, Білорусі, США.

Вірші Володимира Барни перекладені іспанською, англійською, польською,
білоруською, російською мовами та мовою есперанто.

Письменник нагороджений грамотою ВР України (2003), нагрудним знаком
і почесними грамотами НСПУ (2004, 2005), грамотами Тернопільської облради
та облдержадміністрації, подяками та нагрудною відзнакою II ступеня
Тернопільської міськради (2003), почесною грамотою і подякою Київського
міського голови (2003, 2004).

Бандурка Іван присвятив В. Барні книгу-нарис
«Словосповідь, або Вільні вірші Володимира Барни», в
якій висвітлено життєвий і творчий шлях нашого земляка,
поета-верлібриста. Автор уперше глибоко аналізує художній
доробок В. Барни, акцентує увагу на його новаторські
тенденції, показує роль і місце письменника у літературному
процесі кінця ХХ–початку ХХІ століття, а також простежує
зв'язки його творчості з історією та мистецтвом України,
культурою інших народів.

<http://rock-oko.com/statt/ntervyu/barna-one.html> (інтерв'ю про життя і творчість),

<https://old.odp.te.ua/3942> (бібліографічна довідка до 65-річчя)

**«Поет – був і є
одвічний речник серця
і паломник духу
у саду Творця»**

(В. Барна).

4. 06 – 45 років

Осадко Ганна (4 червня 1978) – письменниця, редакторка, перекладачка, художниця, ілюстраторка книг, майстриня Членкиня НСПУ. Кандидатка філологічних наук (2006).

Народилася Ганна Володимирівна в Тернополі в родині знаних інтелігентів. Живе і працює в рідному місті, має двох дорослих дітей.

Навчалася в Тернопільському фізико-математичному ліцеї та Тернопільській школі мистецтв. У підлітковому віці почала писати вірші. Перші публікації почали з'являтися в місцевій періодичній пресі. Вірші у її виконанні лунали зі сцени Віче на честь проголошення Незалежності України в місті Тернополі в 1991 році.

Після ліцею та школи мистецтв Ганна вступила на філологічний факультет Тернопільського педагогічного університету. Після закінчення – до аспірантури та захистила дисертацію з теорії літератури «Знакові образи-символи як стильові чинники в поезії та прозі символізму (на матеріалі творчості Петра Карманського)». Здобула вчений ступінь кандидатки філологічних наук.

У 2000–2002 роках працювала викладачкою української мови для іноземних студентів у Тернопільській медичній академії (тепер – медуніверситет ім. І. Горбачевського).

Від 2003 року донині працює літературною редакторкою, художницею-ілюстраторкою і маркетологинєю у тернопільському видавництві «Навчальна книга – Богдан». За час роботи у видавництві написала та видала п'ять збірок поезії та малої прози, а також 15 дитячих книг.

Авторка поетичних збірок:

- «Та, що перевертає пінгвінів» (2009),
- «Знаки приватної пунктуації» (2011),
- «Лаванда@Розмарин» (2011),
- «Сарматське море» (2014),
- «Жити просто» (2017).

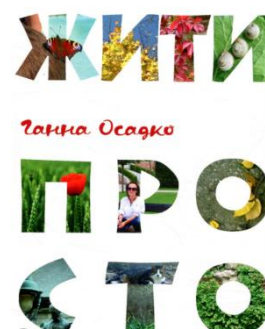
Книги для дітей:

- «Відгадай, хто це?» (5 різних видань ; 2007, 2008, 2011),
- «Відгадай, що це?» (2 видання ; 2008),
- «Хто живе у морі» (2010),

- «Дивні звірі». Загадки. (2012),
- «Пластилінові загадки» (2012),
- «Котячі мрії» (2013),
- «Про головне. Розмальовка-антистрес» (2016).

Вірші Ганни публікували у часописах «Київська Русь» (2008, 2009), «Роман-газета» (2007), «Золота Пектораль» (2007, 2009), «Тернопіль» (2007, 2009), «Дніпро» (2009), альманасі «Digital

Романтизм: ver.2.0» (2007), збірниках «Улюблені вірші про кохання. Чоловічий примірник» (2006), «Про найрідніших у світі» тощо.

Переклади

Ганна Осадко переклала з російської мови книги Андрія Куркова «Казка про робота», «Казка про пилососика Гошу», «Школа котоповітроплавання», «Велика повітроплавна подорож» та «Їжачок у тумані» Сергія Козлова.

Ілюстрації

Проілюструвала понад 60 художніх книг, з-поміж яких: пластилінові книги «Рибне місце» (Р. Скиба), «Пластилінові загадки» (Г. Осадко), скляна книга «Перевіршики» (Р. Скиба).

Графічні ілюстрації до книжок Джаклін Вілсон: «Історія Трейсі Бікер», «Дитина-валіза», «Зірка з ліжка та сніданку», «Опівночі»; Оксани Думанської: «Яка зарадити Марійці?», «Бабусина муштра»; Івана Андрусяка «Вісім днів із життя Бурундука»; «Коник, равлик і зозуля: японські поети-класики дітям», Соні Атлантової «Оповідки Загогульських» тощо(понад 50 книг).

Художня творчість

До того ж Ганна Осадко – майстриня, як кажуть, на всі руки. Виконує оригінальні ілюстрації з пластиліну та скла, валяє із вовни, проводить майстер-класи для дітей і дорослих. Мала декілька приватних виставок, зокрема 2010 року у Львівському музеї скла – виставку «Пляшка віршів», у 2012 році – виставку «Пластилін, перо і скло» в Національному музеї літератури України.

Війна внесла непрості корективи в життя пані Ганни. За Україну загинув її чоловік Олександр Осадко (2022). <https://fainemisto.tv/news/44208-mriyalu-pislya-peremogy-stancyuvaty-tango-spogady-druzhyny-zagyblogo-vijskovogo-z-ternopolya-foto>

Ця мужня жінка продовжує жити за двох. Зуміла видати збірку його оповідань і новел «Жити не можна померти». Створила серію Ангелів (2022–2023) – неповторних живописних шедеврів, які нікого не залишають байдужим. <https://familytimes.com.ua/kultura/angeli-ganni-osadko>

Не менш цікавими і креативними є ляльки-мотанки, керамічні підсвічники, тарелі, вази тощо.

Відзнаки:

- Лауреатка конкурсів «Малахітовий носоріг» (2008) та «Благовіст» (2010)
- Книжка Івана Андрусяка «Вісім днів із життя Бурундука» з ілюстраціями Ганни Осадко ввійшла до престижного щорічного каталогу найкращих дитячих видань світу «Білі круки» (2013)
- Диплом 20-го Львівського форуму за власну книгу «Пластилінові загадки»
- Всеукраїнська літературна премія ім. Михайла Коцюбинського
- Жінка року – 2013

Рецепт від Ганни Осадко « Щоб усе було добре»:

Бережіть себе, дорогі.

Помічайте приємні дрібниці – й радійте їм.

Постарайтеся не паритися проминущими клопотами.

Насолоджуйтеся кожним днем життя.

Будьте вдячними.

Не засуджуйте і не заздріть.

Регулярно робіть генеральне прибирання свого дому і своєї душі.

Звільняйтеся від зайвого.

Не ревнуйте.

Більше посміхайтесь.

Не бійтеся помилятися.

Не картайте себе. Інших – теж.

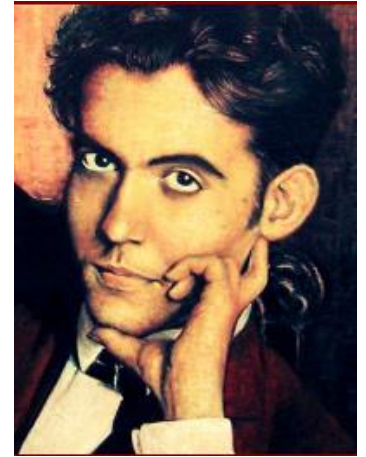
«Традиційна жіноча теза про «дім–діти–робота» присутня, та не домінуюча. Внутрішня стихія – вітер, улюблений художник – Пітер Брейгель, поет – Наталя Білоцерківець, колір – бузковий, напій – какао, фрукти – черешні, країна – Бельгія, улюблена пора року – бабине літо. Як типова близнючка, навчилася поєднувати непоєднуване. Вчуся бути щасливою. Інколи – вдається. Мене змалку жахали тези про те, що «художник мусить бути голодним», «поет – нещасним», і на додачу – регулярно відчувати «муки творчості». Признаюся чесно, якби я відчувала муки творчості, я би ЦИМ не займалася» (Ганна Осадко).

5. 06 – 125 років

Федеріко Гарсія Лорка (5 червня 1898 – 19 серпня 1936) – іспанський поет і драматург, музикант і художник-графік. Центральна фігура «покоління 27 року», один з найяскравіших і значніших діячів іспанської культури ХХ століття. Убитий на початку Громадянської війни в Іспанії.

Лорка народився в містечку Фуенте-Вакерос в іспанській провінції Гранада в родині заможного фермера і вчительки, де шанували музику, пісні, фольклор.

Батько грав на гітарі і писав стародавні андалузські пісні – «канті хондо», мати прекрасно грала на фортепіано. Усе життя Федеріко черпав натхнення в поезії рідного краю, легендах і реальних випадках. Сам Лорка в дитинстві був одержимий музикою, в юності виступав на естраді як багатообіцяючий піаніст, що виконував твори Бетховена, Моцарта, Шумана, Шопена.

У 1909 році родина переїхала в Гранаду.

У 1910-х Федеріко брав активну участь у житті місцевого мистецького співтовариства. У 1914 році Лорка вивчав право, філософію і літературу в **університеті Гранади.**

Гарсія Лорка багато подорожував по країні. Потайки писав вірші.

У 1918-му вийшла перша поетична збірка Гарсія Лорки «Враження і пейзажі», що принесла йому популярність.

У 1919 році Гарсія Лорка приїхав у Мадрид. У столичному університеті він познайомився зі **Сальвадором Далі** і Луїсом Буньюелем та ін. На прохання Мартінеса Сьєрри (директора театру) Лорка написав свою першу п'єсу «Чаклунство метелика» і здійснив її постановку (1919–1920).

До 1928 року він навчався в мадридському університеті. У наступні роки Гарсія Лорка став помітною фігурою серед художників-авангардистів. У нього вийшли нові поетичні збірки.

Через рік Гарсія Лорка переїхав в Нью-Йорк, незабаром з'явилися нові твори – книга віршів «Поет в Нью-Йорку» (1931), п'єси «Публіка» (1931, 1936) і «Коли пройде п'ять років» (1931).

Повернення поета до Іспанії збіглося з падінням режиму Прімо де Рівери і встановленням республіки.

У 1931 році Гарсія Лорку призначили директором студентського театру «Балаган». Працюючи в театрі, Лорка створив свої найвідоміші п'єси: «Криваве весілля»), «Йерма», «Дім Бернарди Альби».

Перед початком громадянської війни Гарсія Лорка виїхав з Мадрида в Гранаду, хоча було очевидно, що там його чекає серйозна небезпека: на півдні Іспанії були особливо сильні позиції правих. 18 серпня 1936 року Лорка був заарештований як «лівий», хоча ні до якої політичної партії не належав. А 19 серпня 1936 року розстріляний в передгір'ях Сьєрра-Невади в яру Віснер.

Багато сучасних досліджень спростовують цю думку, вважаючи причиною розстрілу Лорки ворожнечу між його сім'єю та іншими впливовими родинами регіону. Лорка не робив заяв на користь сторін конфлікту і був особистим другом Хосе Антоніо Прімо де Рівери. Після цього до смерті генерала Франко книги Гарсія Лорки були заборонені в Іспанії.

В Україні перші переклади творів Гарсії Лорки з'явилися у 30-х роках («Романс про іспанську жандармерію» в перекладі М. Іванова). Пізніше їх перекладали Л. Первомайський, Д. Павличко, І. Драч, М. Ільницький, Ю. Покальчук, В. Харитонов, В. Колодій, П. Марусик, Л. Олевський, М. Москаленко, О. Пахльовська та інші. Лірика Г. Лорки у перекладі М. Лукаша була вперше видана в Україні 1969 року в серії «Перлини світової лірики». До образу Гарсії Лорки зверталися українські поети Д. Павличко, І. Драч, Б. Олійник, Л. Забашта, П. Дорошко та ін. П'єси Гарсії Лорки «Дім Бернарди Альби», «Кохання дона Перлімпліна», а також вистава «Канте хондо» (за мотивами однойменної збірки) йшли в театрах Києва, Чернігова, Кіровограда, Луганська та ін.

<https://svitppt.com.ua/biografiya/federiko-garsia-lorka-biografiya.html> (презентація)

«Найбільша радість – бути поетом. Все інше – дрібниця, навіть смерть»
(Ф. Гарсія Лорка).

7. 06 – 120 років

Багмут Іван (7 червня 1903 – 20 серпня 1975) – український письменник. Жертва Сталінських репресій. Лауреат літературної премії ім. Лесі Українки (1973).

Народився Іван Андріанович в селі Бабайківка Новомосковського повіту Катеринославської губернії (тепер – Царичанський район Дніпропетровської області) в родині сільського вчителя. В сім'ї Багмутів виховувалось десятеро дітей.

Закінчивши Бабайківську церковноприходську школу, Іван 1913 року вступив до Новомосковської класичної гімназії, де провчився до 1919 року. Після закінчення вступив на останній курс учительської семінарії, яку закінчив 1921 року. Учителював у семирічній школі рідного села, завідував волосною політосвітою.

Згодом переїхав до Харкова. Працював інспектором Народного комісаріату освіти УРСУ, потім – редактором Юнацької літератури у Державному видавництві України, літературним редактором художнього відділу Всеукраїнської радіоуправи, референтом у РАТАУ. Працю поєднував із навчанням у Харківському сільськогосподарському інституті, який згодом залишив і активно включився в літературне життя столиці. Перебував у колі таких письменників, як І. Микитенко, І. Кулик, П. Панч, О. Копиленко, О. Донченко, Ю. Смолич. Відвідував клуб літераторів ім. В. Блакитного, брав участь у популярних дискусіях того часу.

Наприкінці 20-х років І. Багмут багато подорожував по країні, результатом чого стали книжки: «Подорож до Небесних гір» (1930), «Преріями та джунглями Біробіджана» (1931), «Вибухи на Півночі» (1932), «Карелія» (1933), «Верхівки засніжених тундр» (1935).

Був членом літературних організацій «Молодняк» і «Пролетфронт». Літературна діяльність І. Багмута перервалася 9 серпня 1935 року, коли Особлива нарада при Харківському управлінні НКВС УРСР за вигадану контрреволюційну діяльність засудила його на 6 років позбавлення волі. Відбував строк у виправно-трудових таборах Чиб'ю, Уса, Абезь (Комі АРСР). Працював геологом у пошуковій партії, що обслуговувала будівництво Печорської залізниці.

Після звільнення в 1941 році залишився працювати там же вільнонайманним, подав заяву з проханням добровільно відправити його на фронт і у вересні 1942-го пішов рядовим на війну. Був розвідником на Воронежському фронті. В лютому 1943 року був тяжко поранений. Потім – госпіталь, ампутація ноги та дев'ять місяців лікування. Довелось починати нове життя. Але Іван Андріанович ніколи не скаржився на долю, був наполегливим і довів лікарям, що може мандрувати. Невдовзі вирушив спочатку на Кубу, потім в Японію, Індію та по Середземному морю.

Автор збірок оповідань:

«Гарячі джерела» (1947),
«Оповідання» (1951),
«Шматок пирога» (1957),
«Злидні» (1958),
«Знак на стіні» (1961);

повістей:

«Щасливий день суворовця Криничного» (1948),
«Господарі Охотських гір» (1949),
«Блакитне плесо» (1959),
«Записки солдата», «Подвиг творився так» (1961),
«Пригоди чорного kota Лапченка, описані ним самим» (1964),
«Життєпис слухняного хлопця» (1968);

п'єс:

«Дорога мамочка» (1952),
«Степи цвітуть» (1959).

2 березня 1957 року Президія Харківського обласного суду розглянула судовослідчу справу письменника і скасувала постанову Особливої наради при НКВС УРСР від 9 серпня 1935 року як безпідставну, за відсутністю складу злочину.

Іван Андріанович Багмут помер 20 серпня 1975 року, похоронений в м. Харкові.

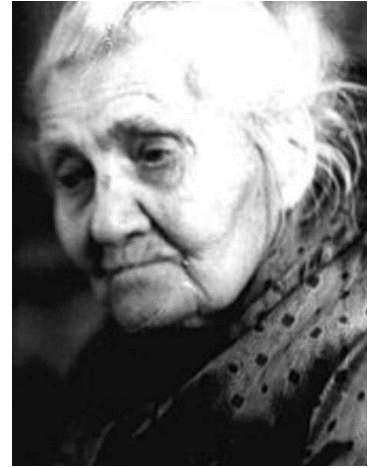

Могила І. А. Багмута на 2-му міському кладовищі Харкова

**Той, хто прочитає твори Івана Багмута,
назавжди залишиться вдячний йому за ті
хвилини радості, які може дати тільки
справжнє мистецтво, справжня художня література (Бичко В.).**

8. 06 – 140 років

Дучимінська Ольга-Олександра (з дому – Решетилевич; **8 червня** 1883 – 24 вересня 1988) – українська письменниця, поетеса, літературна критикиня, перекладачка (з чеської, німецької, російської), журналістка, народна вчителька, культурно-освітня діячка, одна з активних організаторів жіночого руху в Галичині, дослідниця фольклору, етнографії та мистецтва Гуцульщини й Бойківщини. І велика Патріотка рідної землі.

Сучасниця і знайома Івана Франка, приятелька Ольги Кобилянської, Наталії Кобринської, Іванни Блажкевич, Олени Кисілевської, Олени Кульчицької, Богдана Лепкого, Олександра Олеся, Михайла Яцківа, Дениса Лукіяновича, Олексі Новаківського, Івана Огієнка, Софії Русової, Ірини Вільде, Наталени Королеви, Станіслава Вінценза, Осипа Маковея, Соломії Крушельницької, Петра Обаля, Антіна Лотоцького та ін.

Ольга-Олександра Василівна народилася в селі Миколаєві Бібрського повіту (нині Пустомитівського району Львівської області) у сім'ї директора школи Василя Решетилевича і його дружини Броніслави з родини Литвинів. Початкову освіту дівчинка отримала вдома. А продовжила навчання у п'ятому класі жіночої віділової школи в Станіславові. Закінчити навчання Ользі не вдалося, бо 1897 року помер батько. Як напівсироту, Ольгу влаштували у школу сестер-василіянок в Яворові, де вона закінчила восьмий клас. Власне, з того часу дівчина почала займатися літературною творчістю та познайомилась з Іваном Франком. Чимало дослідників схиляються до думки, що саме Франко розбудив у дівчині такий широкий діапазон захоплень.

Ольга обрала шлях батька і працювала вчителькою в народних школах Львівщини. 1905 року Ольга вийшла заміж за Петра Дучимінського – вчителя народних шкіл Жовківського повіту, і вони разом вчителювали в селі Воля Задеревацька Долинського повіту, а через рік – у Тяпче.

У 1914 році чоловік пішов на фронт. Петро, як член Української Галицької Армії, виїхав з Батьківщини і не повернувся. Жив і помер у Чехословаччині.

Вчителька створила осередок «Просвіти» (1925), заснувала в селі кооператив «Селянський Союз» (1926), організувала осередок «Рідної школи» (1927). На прохання селянок у гарячу жнивну пору організувала дитячі захоронки (садки), навчала грамоти неписьменних дорослих, вчила економно вести домашнє господарство, опікувалася сиротами. Збирала пожертви для навчання обдарованих дітей з бідних родин, ночами вишивала сорочки, рушники, продавала їх, а за виручені гроші купувала вбрання для дітей.

У селі Тяпче Ольга Дучимінська записувала з уст селян давні пісні, звичаї, традиції, саме тут була написана перша книжка «Китиця незабудок» (1911).

Після 1939 року Ольга Дучимінська – серед організаторів музею етнографії та художнього промислу у Львові. У 1939–1941 роках – вона екскурсоводка, а 1944–1949 – бібліотекарка, молодша співробітниця Етнографічного музею. Їздила у наукові експедиції, збирала матеріали про духовну та матеріальну культуру бойків і гуцулів, досліджувала етнографічну діяльність І. Франка, Ф. Коллеси.

Під час німецької окупації Дучимінська, виявляючи неабиякий героїзм, врятувала багато єврейських родин від знищення, дала прихисток Ірині Вільде, чоловіка якої розстріляли. Для української культури вона врятувала Олексу Новаківського і групу українських художників та письменників, які втікали від сталінських репресій.

23 листопада 1949 року 66-річну О. Дучимінську заарештували, нібито у справі замаху на Я. Галана. Два роки, доки тривало слідство, перебувала у в'язниці. 25–26 травня 1951 року її судив військовий трибунал. Вирок – 25 років таборів. За ґратами за клаптик паперу та олівець – карцер. Тому складені у таборі вірші Ольги Дучимінської вчили напам'ять і разом зі звільненими вони потрапляли на волю, на Батьківщину.

Після смерті Сталіна, 19 червня 1956 року, справа Ольги Дучимінської була переглянута. Строк скоротили до десяти років. 19 грудня 1958 року напівжива Ольга Дучимінська вийшла на волю. Їй було 75 років. Деякий час самотньо жила у Львові. Не мала місця, де могла б спокійно доживати віку. Тихо зносила періодичні безпідставні образи преси, яка навішувала на неї різні ярлики.

Після звільнення друкувалася рідко, лише в коломийській газеті «Червоний прапор» і варшавських українських виданнях. 4 грудня 1972 року померла її дочка Оксана. Ольга Дучимінська залишилась зовсім одинока. Наприкінці життя поневірялася без постійного місця проживання.

Останні роки (1977–1988) прожила в Івано-Франківську у Мирослави Антонович – двоюрідної сестри Степана Бандери, з якою відбувала ув'язнення і яка опікувалась нею до смерті. Пані Мирослава оточила її любов'ю і родинним теплом, хоч була цілком чужою людиною. Однак цькування тривали і тут. Їй постійно погрожували виселити, не прописували.

До свого століття Ольга Дучимінська вирішила зробити собі подарунок: зібрати надруковані власні твори та укласти з них збірки прози та поезії. Вона згадувала свої псевдоніми, просила знайомих відшукати у довоєнній пресі вірші та оповідання, охоче переписувала віднайдене, укладаючи збірки.

Напередодні ювілею до оселі поетеси прийшли з обшуком і вилучили всі твори. Це стало важким ударом для Дучимінської, після якого вона вже так і не оговталась.

На 105-літній ювілей Ольгу Дучимінську як найстарішу українську письменницю привітав часопис «Жовтень», вперше після довгих років замовчувань її вірші надрукували. На сторінках «Літературної України» на її честь вийшла привітальна стаття «Вишня на подвір'ї».

Своє 105-ліття Ольга зустріла поза межами свідомості й нікого не впізнавала.

24 вересня 1988 року на 106-му році життя Ольга Дучимінська померла. Похована на цвинтарі в Чукалівці біля Івано-Франківська.

Реабілітована після смерті – 27 листопада 1992 року.

Ця героїчна Жінка, без перебільшення, належить до Героїнь світу. Життєвий шлях, довжиною у 106(!!!) земних літ – вражає, подивовує, надихає...

Ольга Дучимінська мала стійкі творчі принципи та ніколи не йшла на компроміс із совістю. Жила довго та достойно. Вона писала : **«Я люблю людей і ціную себе тим, що я для них зробила. Я люблю людей любити!»**

Воістину – то найвеличніша людська Місія...

На світі любові не є забагато!

Заки відійду хотіла б її роздати.

Роздавайте другим і любов, і сонце,

Роздавайте, Друзі, заки ляжете спать!

(Ольга Дучимінська).

17. 06 – 75 років

Паронова Віра (17 червня 1948) – відома тернопільська письменниця, перекладачка, вихователька.

Віра Іванівна народилася у місті Порт-Артур (Китай) у родині військового льотчика. Під час виконання військового обов'язку на китайському кордоні батько загинув. В 1953 році маленька Віра разом з мамою переїхала в Тернопіль.

Освіту здобула в Тернопільській загальноосвітній школі № 4, у якій свого часу навчався і відомий композитор Ігор Поклад. Всі предмети викладали на високому, тому вчитися було цікаво (конкурси, олімпіади, творчі вечори).

З другого по одинадцятий клас відвідувала художню студію при Палаці піонерів. Готувалася до професії художника. З п'ятого класу почала писати вірші.

У 1970 році закінчила Тернопільський факультет Київського інституту народного господарства (нині – Західноукраїнський національний університет). Здобувши професію економіста, стала працювати за спеціальністю, але робота за фахом не прийшлася до душі, і у 39 років Віра Іванівна йде спочатку помічником вихователя у дитячий садок, де знадобилися її здібності до малювання та римуння. Після закінчення Рівненського педінституту (нині державний гуманітарний університет) – працює вихователем і починається злет її творчої активності.

Високопрофесійне викладання у цьому інституті стимулювало творчу активність письменниці. Педагогічний колектив дитячого садка був молодий і творчий, а спілкування з малечею приносило радість – і робота «закипіла», проводили цікаві тематичні ранки, відкриті заняття інсценівки. У співдружності з музичним керівником Н. О. Шевченко ставили вистави: «Кривенька качечка» (за мотивами однойменної казки Б. Лепкого), «Муха-Цокотуха» (К. Чуковського за перекладом М. Пригари), «Снігова королева» (імпровізація за перекладом однойменної казки Г. Х. Андерсена), «Царівна-Лебідка» (переклад Віри Паронової «Казки про царя Салтана» О. Пушкіна). Завдяки тісній співпраці видали 6 збірок сценаріїв до свят і 9 збірок пісень.

З виходом на пенсію у 2003 році В. Паронова активізувала творчу діяльність.

У 2002 році авторка отримала звання лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Іванни Блажкевич. У 2012 році відзначена як найпопулярніша дитяча письменниця міста Тернополя. З 2017 року – член Національної спілки письменників України. Вірою Пароновою переспівані 4 казки О. Пушкіна: «Казка про рибалку і золоту рибку», «Казка про сплячу

царівну і сімох богатирів», «Казка про золотого півника» і «Царівна-лебідка» та написана власна казка «Царівна-жабка».

А ще Віра Іванівна одна з авторів низки дитячих журналів: «Малятко», «Пізнайко», «Крилаті» та «Стежка».

В наш час віддає перевагу духовній літературі для дітей. Вона започаткувала серію книг «Для дитячої душі» («Слухняній малечі», «Мій ангел-Охоронитель», «Для дитячої душі», «Іспит милосердя», «Заповіді блаженства», «Щедре Різдво», «Велика сила», «Оповідання про сім'ю», «Велике серце», «Роде наш красний», «Обережно! Небезпека»).

Віра Паронова написала і видала 40 авторських книжок і є укладачем та перекладачем 35 книжок, з яких упорядкувала 24 збірки, деякі з них неодноразово перевидані.

Виховала двох дітей, має трьох онуків.

Віра Іванівна – щирий і відданий друг нашої бібліотеки. За її участі відбулось багато теплих цікавих зустрічей із читачами. Щоразу авторка дарувала для бібліотечного фонду книги (їх більше 130).

Денисенко Лариса (17 травня 1973) – сучасна українська письменниця, адвокatesa, радіо- і телеведуча, правозахисниця. Член Українського ПЕН.

Народилася Лариса Володимирівна в Києві, має литовсько-грецьке коріння з домішками угорської, польської, ромської та української крові. Українську мову вивчила в дорослому віці, коли почала працювати в Міністерстві юстиції України.

Закінчила юридичний факультет Київського Національного університету, Центрально-Європейський Університет (Будапешт), курс законопроектування при Міністерстві юстиції Нідерландів.

Адвокатка-практик. Авторка і ведуча культурологічної програми «Документ+» на телевізійних каналах «Студія 1+1» та «1+1 International». Ведуча авторської програми на «Громадському радіо».

Обіймала посаду директора департаменту міжнародного права Міністерства юстиції України. Входить до числа адвокатів котрі мають право представляти інтереси громадян в Європейському суді. Також має ліцензію на адвокатську практику в Торонто та Оттаві в розгляді справ, пов'язаних із мігрантами та біженцями.

Живе в Києві. Перебуває в цивільному шлюбі. Виховує двох синів. Збирає равликів.

Літературну кар'єру відома правозахисниця розпочала в 2002 році, отримавши за роман «Забавки з плоті та крові» перемогу в конкурсі «Коронація слова».

Авторка понад десятка романів для дорослих читачів та шести книжок для дітей.

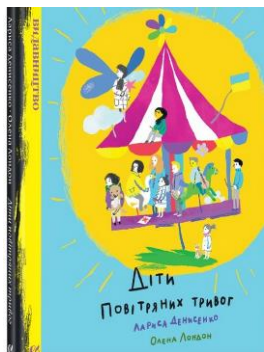
Романи:

- Забавки з плоті та крові (2004, «Кальварія»),
- Кавовий присмак кориці (2005, «Кальварія»),
- Корпорація ідіотів (2006, «Нора-Друк»),
- Танці в масках (2006, «Нора-Друк»),
- 24:33:42 (2007, «Нора-Друк»),
- Помилкові переймання або життя за розкладом вбивць (2007, «Нора-Друк»),
- Сарабанда банди Сари (2008, «Нора-Друк»),
- Відлуння (2012, «Клуб Сімейного Дозвілля»),
- Розрахунковий стан (2013, Юрінком Інтер),
- Нова стара баба (2013, «Клуб Сімейного Дозвілля»),
- Калейдоскоп часу (2013, «Клуб Сімейного Дозвілля»).

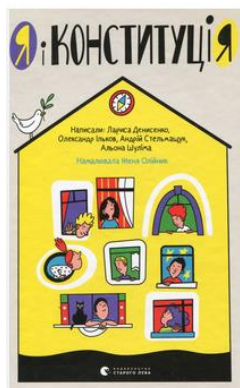
Книги для дітей:

- Ліза та Цюця П.** (2007, Грані-Т),

Ліза та Цюця П. зустрічаються (2008, Грані-Т),
 Лариса Денисенко про Анжеліну Ісідору Дункан, Максима Рильського, Ігора Стравінського, Астрід Ліндгрєн, Джонні Хрістофера Деппа II (2008, Грані-Т),
 Правобукварик: Вчися граючись (2013, Право України),
Майя та її мами (2017, ВСЛ),
 Усміхаки. Все, що треба знати про собак (2018, Видавництво Старого Лева),
Я і Конституція (співавт.; 2019, ВСЛ),
Діти повітряних тривог (2022).

У 2006 році дебютувала як дитяча авторка у видавництві «Грані-Т» з прозовою книжкою «Ліза та Цюця П.». Відтак видала серію «Правобуквариків» – дитяче видання про права людини. 2017 року вийшла книжка Лариси Денисенко «**Майя та її мами**», що порушує тему неповних сімей, де відсутній котрийсь із членів, діти народжуються завдяки штучному заплідненню, а батьки можуть постійно знаходитися закордоном. Книга отримала широкий розголос та підтримку серед громадських та правозахисних організацій.

У 2019 році у Видавництві Старого Лева вийшла книга «**Я і Конституція**» співавторкою якої стала Лариса Денисенко. Книга рекомендована для прочитання дітям 8–13 років та пояснює основні поняття, що таке Конституція та чому вона потрібна.

Зловісні ракети – артилерія російського лихосилля – перетворили наших дітей на дітей повітряних тривог. Укриття, втечі, бомбосховища, інші міста і країни – наша нова реальність. Але ми вбережемося, переможемо та обов'язково перетворимося на дітей повітряних поцілунків. В книзі / під однією обкладинкою численні тривожні дитячі досвіди війни та надії.

Окрім власних книг, бере участь у збірках, серед яких: «Лялька. Історія про дитинство», «13 різдвяних історій», «Сновиди», «20 письменників сучасної України», «Ода до радості», «Я like Україну!» та багатьох інших

Дитячі твори Лариси Денисенко включено до шкільної програми з літературного читання у 1–4 класах.

У своїй літературній кар'єрі авторка співпрацює з багатьма українськими видавництвами, зокрема «Кальварія», «Нора-Друк», «Клуб сімейного дозвілля», «ВСЛ» тощо.

Нагороди :

гран-прі конкурсу «Коронація слова–2002» за роман «Забавки з плоті та крові»,

премія «Літературний Олімп» за роман «Корпорація ідіотів» (2006),

1-е місце у рейтингу Найкраща українська книга в жанрі белетристики від журналу «Кореспондент» (роман «Танці в масках», 2007),

1-е місце у рейтингу Найкраща українська книга в жанрі белетристики від журналу «Кореспондент» (роман «Сарабанда банди Сара», 2009).

Молода, енергійна, всебічно розвинена українська письменниця Лариса Денисенко радує читача дуже різних жанрів. Список літературних напрямів, в яких пише Денисенко просто вражає – серед її творів можна знайти як дитячі оповідання, так і історичні новели, детективні розповіді і пригодницькі історії, жіночі романи та психологічні книги. Така кількість жанрів, часто їх переплетення в одному творі викликає інтерес літературного товариства до письменниці та її книг.

<https://www.youtube.com/watch?v=A8gGuxcOLvQ>

18. 06 – 95 років

Плачинда Сергій (літ. псевдонім Сергій Кожухар; **18 червня** 1928 – 8 вересня 2013) – український письменник, публіцист, журналіст, критик, дослідник давньоукраїнської міфології.

Член Спілки письменників України (1960). Учасник Народного Руху України. Засновник Української селянської демократичної партії.

Лауреат міжнародної премії імені Івана Кошелівця (2001).

Народився Сергій Петрович на хуторі Шевченко на Кропивниччині. Походив із «розкуркуленої» селянської сім'ї.

Він – свідок Голодомору, пережив німецьку окупацію. Працював токарем у механічних майстернях радгоспу, пізніше – співробітником Кіровоградської районної газети, водночас учився в середній школі.

Спогади про Голодомор 1932–33 років не полишали письменника ніколи. «Мені вже пішов 84-й рік, але й досі мене будять два вигуки, які виніс із 1933 року, – згадує Сергій Плачинда. – Це «Лизу!» і «Винось!». Я був п'ятирічним хлопчиком, заходжу якимось до сусідського ровесника Іванка, а той кричить до матері: «Лизу! Лизу!». Тоді були тарілочки не полив'яні, а глиняні – пористі. І в них тривалий час залишався запах їжі, яку туди насипали, того ж, приміром, борщу. Й Іванко просив не хліба, а бодай полизати ту тарілочку! А мати не давала, бо це викликало блювоту і язик кровоточив, адже був злизаним уже до ран...

Друге слово, яке до сьогодні змушує здригатися, – «Винось!». Так гукав мій дід Воловик, який на гарбі у Масляниківці звозив волами трупи померлих. І оте його «Вино–о–о–ось» – кволе таке, протяжне – досі в моїй голові. Хоча вже й виносити не було кому... Я бачив, як дід заходив у кожен двір і за ноги з останніх сил тягнув мертвих...».

Навчався Сергій Петрович на філологічному факультеті Київського державного університету. Закінчив аспірантуру при Інституті літератури імені Т. Г. Шевченка АН УРСР, де й працював у подальшому. Звільнений у 1960-му за «український націоналізм».

Публікації письменника відкривали читачам Артемія Веделя, Івана Сірка, Максима Березовського, Галшку Гулевичівну, допомогли зберегти заповідний статус садиби Івана Карпенка-Карого «Хутір Надія» та порятувати знищений дім-музей Марії Заньковецької (відбудований у первісному вигляді). Плачинда першим опублікував знамениті «Щоденники» Олександра Довженка. А його збірка історичних повістей «**Неопалима купина**» (1993) була вилучена з бібліотек і продажу.

Працював у редакції «Літературної України», видавництві «Молодь», друкуючи там свої нариси й оповідання.

Творчість:

повісті «Синьоока сестра» (1962),
«Де лани широкополі» (1963),
«Дума про людину» (1974),
«Взяти на себе» (1981);

книжки нарисів

«Кам'яна веселка»,
«Степові невгомони» (1962),
«Там, де тихая Вись» (1977),
«Хліб і совість»;

публіцистичні роздуми «Куди йдемо?» (1989);

книжка казок для дітей «Мандрівець із Піщаної Галявки» (1967),

книги історичних повістей

«Київські фрески» (1982),
«Козаки в Дюнкерку» (2003),
«Козак – душа правдивая» (2004);

книжка повістей та документальних оповідань

«Ніч перед стартом» (1971);

романи

«Степова сага» (1977),
«Шуга» (1986);

біографічні романи

«Олександр Довженко» (1980),
«Юрій Яновський» (1986),
«Ревучий» (1986),
«Балада про степовика» (1987).

Упорядник книги «Довженко і світ. Творчість Довженка в контексті світової культури» (1984).

У період «перебудови» одним із перших виступив на захист української мови, ініціював створення Комітету порятунку Дніпра. В 1986-му особисто їздив у Москву добиватися зняття табу з теми Голодомору.

«Батько був головою творчого об'єднання публіцистів і провів перший вечір, присвячений пам'яті жертв Голодомору, – зі спогадів доньки Галини. – Зачитав звернення до Горбачова з вимогою зняти табу з цієї теми. Підписалися всі. Наступного дня тато поїхав до ЦК КПРС. Зайшов у кабінет до однієї з помічниць генерального секретаря. Вона сказала: «Вечно вы, украинцы, жалуетесь». Переглянула документ: «Сегодня же он будет лежать у Михаила Сергеевича». Наступного ранку батькові подзвонили й розповіли, що заяву переглянув Горбачов і написав резолюцію: «Печатать все о голоде 1933-го в Украине».

Творець цілого культурного пласту української міфології. Автор «Словника давньоукраїнської міфології» (1993), книг «Міфи і легенди Давньої України» (2006), «Лебедія. Як і коли виникла Україна» (2005), «Як українські міфи по світу розійшлися» (2009), які, щоправда, доволі критично оцінюються фахівцями. Зокрема, вважав українців нащадками трипільців, а історію українського народу розпочинав від часів Мізинської стоянки на Чернігівщині (20–15 тисяч років до нашої ери). Доводив заснування Венеції та Галлії вихідцями з Галичини, тотожність української мови та санскриту, належність Ісуса Христа та апостола Андрія до праукраїнського племені етрусків тощо.

«Багато людей вважали його ідеї бредовими, – в інтерв'ю «Газеті по-українськи» розповідає донька Сергія Плачинди Галина. – Але усі вони були перевірені. В будні ходив на роботу, а вихідні проводив у Центральній науковій бібліотеці. Ходив туди, як на роботу. Приходив першим, а йшов останнім».

Помер Сергій Петрович 8 вересня 2013-го в Києві. Похований у селі Кантакузівка на Черкащині, де мешкав в останні роки.

Меморіальна дошка, виготовлена на кошти родини письменника, прикрасила будинок на вулиці Олеся Гончара, 52, в якому той проживав з 1982 по 2013 роки.

«Якби не було в нас Плачинди, його варто було б вигадати...» (журналістка Ольга Дубовик).

https://www.youtube.com/watch?v=Qvw60ZO_6do

22. 06 – 125 років

Еріх Марія Ремарк (Еріх Пауль Ремарк; **22 червня** 1898 – 25 вересня 1970) – один із найвідоміших німецьких письменників ХХ століття.

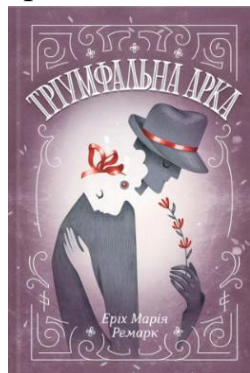
Еріх Пауль Ремарк народився в місті Оснабрюк (Німеччина) в католицькій робітничій родині. Він – друга дитина в родині, де було п'ятеро дітей. Його батько, Петер Франц Ремарк, працював палітурником. При народженні (хрещенні) хлопцеві дали ім'я Еріх Пауль. 1918 року, після смерті матері, Анни Марії Ремарк – у пам'ять про неї – змінив своє ім'я на Еріх Марія. Позаяк Ремарки були католиками, першу освіту отримав в церковній школі. Потім він навчався в католицькій семінарії. Педагогічна освіта пізніше згодилася, коли він вчителював певний час у сільських школах.

1916 року був мобілізований на фронті Першої світової війни. Перебування на війні тривало три роки. Свої враження від жорстокості війни Ремарк зобразив у творі «На західному фронті без змін» (1929).

Після війни часто змінював професії. Був бібліотекарем, бізнесменом, редактором в журналі «Echo Continental» і навіть продавцем надгробків, органістом при каприці в лікарні для божевільних.

У грудні 1925-го одружився на Ільзі Ютті Замбона (колишня танцівниця). Вона стала прообразом для декількох героїнь творів Ремарка, в тому числі і Пат з роману «Три товариші». Шлюб тривав трохи більше 4 років, після чого подружжя розлучилося.

1931 року Ремарка номінували на Нобелівську премію. Проте, через опір з боку політичних сил Німеччини, Нобелівський комітет нагороди йому не дав. 1933 року невідомий прихильник письменника, рятуючи йому життя, передав клаптик паперу з написом «Негайно покинь місто». Ремарк, що й сам відчував небезпеку, сів у машину й того ж дня перебрався до Швейцарії. З приходом Гітлера до влади в Німеччині Ремарка примусово позбавили німецького громадянства, а видані його твори були спалені нацистами в 1933-му.

Роман «**Тріумфальна арка**» Ремарк написав в 1945 році під враженням від стосунків з Марлен Дітріх – найбільшим своїм коханням.

У 1939 році Ремарк переїздить до США, де через вісім років він отримав громадянство.

В Нью-Йорку він зустрів 40-річну Полетт Годдар (кінозірку, колишню дружину Чарлі Чапліна). 1948 року Ремарк повернувся в Швейцарію, де прожив решту життя.

1957 року Ремарк офіційно розірвав шлюб з Юттою, але забезпечив її старість. 1958 року письменник одружився з акторкою Полетт Годдар. Разом вони прожили до його смерті.

Романи:

Мансарда мрій (1920),
Гем (1924),
Зупинка на обрії (1927/28),
На Західному фронті без змін (1928/29),
Повернення (1930/31),
Три товариші (1936/37),
Люби ближнього твого (1939/41),
Тріумфальна арка (1945),
Іскра життя (1952),
Час жити і час померати (1954),
Чорний обеліск (1956),
Позичене життя (1959/61),
Ніч у Лісабоні (1961/62),
Омріяна земля (1970),
Тіні в раю (1971).

Українські переклади творів Ремарка почали виходити з 1929 року і до сьогодні. Відомо біля 40 різних видань. Серед перекладачів – Ю. Винничук, Ю. Микитюк, Х. Николин, К. Головацька, Н. Сняданко, Ю. Лісняк та інші.

Помер письменник 25 вересня 1970 року у віці 72-х років у місті Локарно. Похований на швейцарському цвинтарі Ронко в кантоні Тічіно.

25. 06 – 120 років

Джордж Орвелл (справж. ім'я – Ерік Артур Блер ; **25 червня 1903** – 21 січня 1950) – англійський письменник.

Ерік Артур Блер народився в бенгальському селі Мотіхарі на кордоні з Непалом. У той час Індія була частиною Британської імперії, і батько майбутнього письменника, Річард Блер, служив в одному з департаментів індійської адміністрації Великої Британії. Він походив зі збіднілого шотландського аристократичного роду. Мати письменника була дочкою французького торговця. Як пізніше пригадував письменник, його сім'я «хотіла жити по-джентльменськи на 400 фунтів на рік».

Коли Еріку виповнилося 8 років, його з великими труднощами влаштували за державний кошт до елітарної приватної підготовчої школи в графстві Сассекс. Перебування у цьому закладі залишило болючі спогади: хлопець страждав через розлуку з батьками, несмачну їжу, холод, фізичні покарання, які принижували його і наповнювали постійним відчуттям провини. За спогадами його дружини Соні, Джордж Орвелл вважав, що саме в цій школі почали підсвідомо накопичуватися враження, які послужили матеріалом для роману «1984».

Потім отримав стипендію для подальшого навчання у приватному Ітонському коледжі. В 1922 переїхав до англійських східних колоній, де служив у поліції, пізніше спробував й інші види заробітку: полював, керував рибальським човном і навіть працював продавцем. Утім, не зміг заробити статків і остаточно підірвав слабке з дитинства здоров'я. В 1927 подав у відставку. Жив спочатку в Лондоні, пізніше – в Парижі.

В 1933 написав першу автобіографічну повість «Фунти лиха в Парижі і Лондоні» під псевдонімом **Джордж Орвелл**. Це літературне ім'я письменник обрав не випадково: Святий Джордж – патрон Англії, а Орвелл – назва річки, що протікає сільською місцевістю на півночі Англії. Тобто Ерік Артур Блер зрікся аристократичного походження і став уособлювати себе з народом. Так підписував він усі романи, що виходили після цього щороку. Через рік надрукував рецензію до праці «Майн Кампф», в якій жорстоко критикував політику Гітлера і Сталіна.

В 1936 одружився і поїхав з дружиною в Іспанію як військовий кореспондент. Там тривала громадянська війна. Був поранений снайпером в горло і повернувся у Великобританію. У 1938 була опублікована книга «Данина Каталонії», в якій розповів про пережиті події. Тоді ж лікарі діагностували у письменника туберкульоз.

Працював на радіо Бі-Бі-Сі та був літературним критиком газети «Tribune». У 1945 після смерті дружини переїхав на острів Джура (на заході Шотландії).

Писав журналістські нариси й політичні та літературні есе. Всесвітньо відомим став завдяки двом творам, написаними в останні роки життя: політичній алегорії «Колгосп тварин» і роману-антиутопії «1984», у яких він зобразив тоталітарне суспільство

Є автором 10 книг:

«У злиднях Парижа і Лондона» (Down and Out in Paris and London, 1933)

«Бірманські будні» (Burmese Days, 1934)

«Донька священника» (A Clergyman's Daughter, 1935)

«Нехай квітне аспідистра» (Keep the Aspidistra Flying, 1936)

«Дорога на Віган-Пірс» (The Road to Wigan Pier, 1937)

«Данина Каталонії» (Homage to Catalonia, 1938)

«Переводячи подих» (Coming Up For Air, 1939)

«Лев та єдиноріг: соціалізм та англійська геніальність» (The

Lion and The Unicorn: Socialism and the English Genius, 1941)

«Колгосп тварин» (Ферма тварин, Свійський

хутір) (Animal Farm, 1945)

«1984» (Nineteen Eighty-Four, 1949).

У 2009 році впливова британська газета «Таймс» оголосила роман «1984» найважливішою книгою, надрукованою за останні 60 років.

Помер письменник вночі 21 січня 1950 року у віці 46 років від туберкульозу. Безпосередньою причиною смерті стала легенева кровотеча. Некролог надрукували в рідній газеті Орвелла «Трибьюн». Згідно із заповітом його поховали у сільській парафіяльній церкві Всіх Святих у Беркширі. На надгробку висікли справжнє ім'я письменника – Ерік Артур Блер. Соня Орвелл(друга дружина) успадкувала літературний архів чоловіка і пережила його на 30 років.

Цікаві факти:

Орвелл першим застосував термін «холодна війна» в есе «Ви і атомна бомба», написаному 10 жовтня 1945 року.

Видання «Колгосп тварин» українською мовою 1947 року – перший переклад «Колгоспу тварин» з англійської іншими мовами. Перекладач вмовив автора написати передмову, і Орвелл навіть видав книгу власним коштом. Видання було призначене для українців, які перебували в окупаційній зоні армії США.

Відома формула «Двічі по два дорівнює п'ять», на яку Джордж Орвелл неодноразово робить акцент у романі-антиутопії «1984», прийшла на думку, коли він почув радянське гасло «П'ятирічку – за чотири роки!».

На честь письменника названо астероїд 11020 Орвелл

У Києві є провулок Джорджа Орвелла.

<https://www.youtube.com/watch?v=6Orrw5lWZEs>

